

Kaur Kajak
halduspoliitika asekanstler
Rahandusministeerium

Teie: 05.03.2026 nr 12.1-1/1049-1

Meie: (kuupäev digiallkirjas) nr 5.4-
2/644-1

Euroopa Komisjoni riigiabi üldise grupierandi määruse eelnõu

Austatud kolleegid

Edastame Teile oma kommentaarid uue üldise grupierandi määruse eelnõu kohta, mille esitasite Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumile arvamuse esitamiseks 05.03.2026.

1. Toetame artikli 61 „Direktiivi 2003/96/EÜ kohaselt maksuvähendustena antav abi“ lisamist raskustes oleva ettevõtja erandite hulka.
2. Toetame esmatootjate ning kalandus- ja vesiviljelussektori toetamise võimaluste laiendamist.
3. Toetame tööde alustamise määratluse lihtsustamist.
4. Toetame artiklis 32 („*Aid for research and development projects*“) tehtud muudatusi.
5. Toetame komisjoni määruste (EU) 2022/2472 ja (EU) 2022/2473 muutmise ettepanekuid.
6. Palume täpsustada, kas artikli 4 lõike 7 punkt a) sätestab nõude, et riik peab finantsinstrumendi rakendaja leidmiseks korraldama hanke. Samuti palume selgitada, mida on mõeldud lõike 7 punktis b) sätestatud nõudega „Neid juhitakse ärilistel alustel ning tagatakse kasumipõhised rahastamisotsused“.
7. Teeme ettepaneku eemaldada artikli 15 lõikest 3 nõue, mille kohaselt võib suurettevõtjatele toetust anda üksnes uut majandustegevust loovaks alginvesteeringuks. Nõude täitmise kontrollimine põhjustab põhjendamatult suurt halduskoormust ning välistab mitmed toidutööstuse suurettevõtted regionaalabi saamise võimalusest.
8. Teeme ettepaneku eemaldada artikli 28 lõikest 1 viide artikli 25 lõikele 3, milles sätestatakse nõue, et VKE peab olema tegutsenud kas vähem kui 10 aastat alates esmasest registreerimisest või vähem kui 7 aastat alates esmasest müügist ning et uue majandustegevuse jaoks tehtav investeering peab ületama 30% eelneva viie aasta keskmisest aastakäibest. Nende tingimuste eesmärk jääb ebaselgeks, arvestades, et artikli 28 alusel antakse abi eelkõige tagasimakstava laenu tagamise vormis. Selliste nõuete kehtestamine suurendab bürokraatiat ega aita seda vähendada.

9. Artikli 28 lõikes 2 on sätestatud piirangud garantiisummale (3 miljonit eurot) ja laenu tähtajale (10 aastat). Alates 2008. aastast on garantiiteatise alusel kehtinud nõue, et garantiisumma ühe ettevõtja kohta ei tohi ületada 2,5 miljonit eurot. Pangad on viimastel aastatel korduvalt juhtinud tähelepanu, et 2,5 miljonit eurot on garantiisummana ebapiisav. Arvestades, et garantiiteatise kehtestamisest on peagi möödumas 20 aastat ning vahepealne kõrge inflatsioon on oluliselt vähendanud raha väärtust, on meie hinnangul maksimaalse garantiisumma tõstmine vaid 500 000 euro võrra ebapiisav ega vasta tegelikule vajadusele.
10. Toetame, et artikli 41 kohaldamisalasse on lisatud väikese ja keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtjate toetamine ning eraldi abikõlbliku kuluna digitaliseerimine. Samas leiame, et selle artikli alusel peaks olema võimalik toetada ka suurettevõtete digitaliseerimist, kuna neil on oluline roll toidujulgeoleku tagamisel, kuid nende toetamine üldise grupierandi määruse alusel on praegu väga piiratud.
11. Teeme ettepaneku tõsta keskkonnaartiklites kasutusel olevat abimäära seniselt 5%-lt abikõlblikest kuludest vähemalt 15%-ni. Kui toetus jääb alla 15% abikõlblikest kuludest, on ebatõenäoline, et see avaldab piisavat ergutavat mõju ning motiveerib ettevõtjat investeringut tegema, kuna kavandatavad tegevused on suure tõenäosusega võimalik ellu viia ka ilma toetuseta.
- Lisaks on mitmes keskkonnaartiklis sätestatud tingimus, et toetusega ei tohi kaasneda tootmise suurenemist, seega ei ole tegemist tootlike investeringutega ning ettevõtjate huvi selliste investeringute vastu võib olla piiratud. Arvestades, et keskkonna- ja kestlikkuseesmärgid on Euroopa Liidu prioriteedid, peaks ettevõtjatel olema võimalik saada nende investeringute tegemiseks piisavas mahus toetust. Seejuures on oluline arvestada ka suurettevõtetega, kelle tegevuse keskkonnamõju on suurem.
12. Leiame, et artiklist 65 tuleks eemaldada lõike 8 nõue: „*Investments related to technologies constituting an already profitable established commercial practice throughout the Union without the aid shall not be exempted under this Article from the notification requirement in Article 108(3) of the Treaty*“.
- Tegemist on ebamäärase tingimusega, mis suurendab halduskoormust, kuna puudub selgus nii selles, mida täpselt tähendab „*throughout the Union*“, kui ka selles, kuidas sisustada mõistet „*already profitable established commercial practice*“. Komisjon on e-wiki vastustes märkinud, et selle tingimuse hindamiseks ei ole võimalik kehtestada kindlat kriteeriumide kogumit, kuna see, kas miski on kasumlik väljakujunenud kaubanduspraktika, muutub ajas.
- Arvestades, et grupierandi tingimused peavad olema lihtsad, üheselt mõistetavad ja rakendajatele selged, ei ole kõnealune nõue selle põhimõttega kooskõlas ning tuleks seetõttu artiklist eemaldada.
13. Komisjon on taristuartiklites ning keskkonnakaitse artiklites sätestanud väikeste abisummade jaoks eritingimused, mis peaksid muutma sellise abi andmise lihtsamaks. Palume täpsustada, kas nende piirmäärade määramisel on arvesse võetud viimaste aastate kiiret hinnatõusu ja inflatsiooni.
- Leiame, et kavandatud piirmäärad — 2,2 miljonit eurot taristuinvesteeringuteks antava abi puhul ja 1,5 miljonit eurot keskkonnakaitseinvesteeringuteks antava abi puhul — ei ole piisavad ka väiksemamahuliste projektide korral.
14. Komisjon on lisanud mõistete hulka punktis 48 „*simplified funding gap*“ (lihtsustatud rahastamispuudujääk). Palume võimalusel lisada selle meetodi kasutamise kohta näiteid või täiendavaid selgitusi.

15. Leiaime, et artiklis 77 võiks lihtsustatud rahastamispuudujäägi metoodika asemel rakendada üksnes abimäära.
16. Leiaime, et üldises grupierandis ei ole piisavalt käsitletud investeeringuid, mis on suunatud toimekindluse ja kriisivalmiduse suurendamisele. Toiduga varustamise toimekindluse tagamiseks tehtavad kulud — näiteks varutoite lahendused, külmaahela töökindluse tagamine, veevarustussüsteemide toimepidevuse kindlustamine ning muud sarnased meetmed — ei ole oma olemuselt alginvesteeringud ning ei pruugi sobitada ka keskkonnavalaste artiklite alla.
- Samas on selliste investeeringute tegemine oluline (eriti idapiirialadel), kuna need teenivad laiemat avalikku huvi ja aitavad tagada ühiskonna toiduga varustatuse kriisiolukorras. Seetõttu teeme ettepaneku kaaluda, et toimekindluse ja toidu varustuskindluse tagamiseks tehtavatele investeeringutele nähakse ette erisätted või eritingimused. Selline lähenemine võimaldaks paremini arvestada, et tegemist ei ole tavapärase ettevõtlustoetusega, vaid investeeringutega, mis on otseselt seotud kriisivalmiduse, elutähtsate teenuste toimepidevuse ja toidu varustuskindluse tagamisega.
17. Eelnõu võiks hõlmata ka energiaülemineku võimaldamist kalapüügi- ja vesiviljelussektoris. Energiaüleminek ELis on liikumine fossiilkütustel põhinevatelt energiasüsteemidelt säästvatele taastuvatele energiaallikatele, et saavutada kliimanetraalsus 2050. aastaks. See üleminek on osa Euroopa rohelisest kokkuleppest ning selle eesmärk on vähendada kasvuhoonegaaside heitkoguseid 55% võrra 2030. aastaks, parandada energiatõhusust, suurendada energiapuudust ja edendada majanduslikku konkurentsivõimet. Kalanduses on energiamahukad valdkonnad kalapüügi- ja vesiviljelustoodete töötlemise ja turustamise valdkond, kalasadamad ja laevastik, kus tuleb hoida külmaahelat, võimaldada mehhaanilist lossimist ja transporti ning kasutada mootoreid. Praegune eelnõu artiklis 1 punktis 2c välistab abi laevastikule ja kalasadamatele, et oleks võimalik liikuda investeeringutega energiaülemineku eesmärkidega kooskõlas.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Triin Kõrgmaa
kantsler

Pirkko-Liisa Meius
5667 0291 pirkko-liisa.meius@agri.ee